

חכמת נשים בנתה ביתה.

על חכמת המעשה.

(1-2) מדרש רבה במדבר פרשה יח פסקה כ

(כ) ואון בן פלת למה נקרא שמו און שכל ימיו באנינות בן פלת בן שנעשו בו פלאות אמר רב און בן פלת אשתו הצילתו ואמרה ליה מה לך בהדי פלוגתיה אי אהרן כהנא רבא את תלמידא אי קרח כהנא רבה את תלמידא אמרה ליה ידענא כוליה כנישתא קדישא דכתיב ביה כי כל העדה כולם קדושים מה עבדת אשקיתיה חמרא וארוויתיה ואגניתיה בערסא והוה יתבא אבבא היא וברתה וסתר א למזייה כל מאן דאתא בשביל און בעלה כיון דחזייה הדור אדהכי והכי אבלעינהו היינו דכתיב (משלי יד) חכמת נשים בנתה ביתה זו אשתו של און.

(12) ילקוט שמעוני משלי - פרק יח - רמז תתקנז

מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' (כתוב ברמז תשס"ט). טובה היתה אביגיל מכל קרבנות שבעולם, אילו עשה אותומעשה שחשב לעשות לנבל אילו היה מקריב כל הקרבנות שבעולם לא היה מתכפר לו והיא באתה אליו (ומלכותו) [ומלטתו]. וכן אתה מוצא באשת און בן פלת, וכשם שאין סוף לאשה טובה כך אין סוף לאשה רעה זו אשתו של קרח. ד"א מצא אשה מצא טוב, א"ר יוחנן בן נורי אתה מוצא עד שלא נבראה האשה כתיב לא טוב היות האדם לבדו, אבל משנברא כתיב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

עה.

שמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה וגזר טומאה על כלי מתכות. כלי מתכות דאורייתא נינהו דכתיב אך את הזהב וגו', לא נצרכה אלא לטומאה ישנה כו', מ"ט משום גדר מי חמאת נגעו בה....

. הנטיה הנראית בהנהגה האלהית להשתמש לטובה תכליתית גם עם תכונות היותר שפלות, היא עודדה את לב שמעון בן שטח להשתמש בכח פחות ונקלה לתכלית נעלה ונשגבה. אין לנו באנושיות דבר נקדש וראוי להיות מרומם כקדושת קשר ברית הנשואין, ע"כ התורה השלמה רצתה להדריכנו שלא ע"י כפיה ואונס יבנה בית ישראל, כ"א ההכרה הפנימית הנכנסת בנפשות קדושות להכיר מה גדולה ונערכה היא הברית הקדושה של הנשואין, "כי ד' העיד בינך ובין אשת נעורייך", ע"כ התירה תורה הגירושין. אמנם כאשר נתמעטו הכחות המוסריים וקשר הקדושה של ברית הנשואין התרופף, **הנה ראה שמעון בן שטח שראוי להשתמש להעיר את קדושת הנשואין ולחזק מוסרותיה שלא תהי' קלה בעיניו להוציאה, ע"י השימוש בכח גרוע, בכח הקמצנות וחשבון חסכון של כסף, ותיקן כתובה לאשה.** אמנם כך היא המדה הנלמדת ממדותיו של הקב"ה שלא לבזו לכל דבר, ושלא להקטין כל כח היותר שפל, ומכ"ש שלא לחפז באיבודו כ"א לצפות לזמן אשר יוכל להשתמש לדבר נשגב ונעלה. וזה כבר חקק השי"ת שאח"כ כאשר ע"י הכח הפחות יעשה הדבר הנשגב, ילך הדבר הנשגב בנתיבה הראויה לו. קשר הנשואין שאמנם בהמון נתחזק ע"י האמצעי המגושם הזה של קימוץ כסף הכתובה, מ"מ פועל הוא אח"כ להרשים יפה את תפארת הקדושה הראויה לו כפי מדתו.

(5) ספר ליקוטי הלכות או"ח - הלכות תפילין הלכה ו

וזהו בחינת ויגב יעקב וכו' על בלי הגיד לו וכו', כי זה שטוען עם המושבות זרות ונכנס עמם בטוען ונטען ורופץ ושייחיו אותו לצאת מהם, וזהו כמו מי שמייד להרדף שרופץ לברח ממנו ואזי הוא רודפו יותר, אבל באמת עקר העצה לברח מהם ולילך לדרפו ולבלי להסתפל לאחוריו כלל ולבלי לטען עמם כלל, שזהו בחינת ויברח יעקב וכו' ויגב יעקב את לב לבן הארמי, שהם המושבות רעות על בלי הגיד לו כי בורח הוא שאינו מגיד להם שבורח מהם רק בורח לתומו לדרכו. ועל - ידי זה דיקא נצול מהם. גם ויגב וכו' מרמז שילפזמים מתגברים ההרהורים והמושבות כל פה עד שקשה לברח מהם לתוך תורה ותפלה ודברים שבהם ב'שום אפן וההכרח לעסק במילי דשטותא בעניני צחוק וכיוצא כדי לפקח דעתו לפי שעה עד יעבר ועם השטף של המושבות, כי אין הצורך הרע מצוי אלא לשעתו, ואזי אין הסטרא אחרא מבינה כלל, שהוא בורח מהם מאחר שעוסק במילי דשטותא